

Delaktighet - Jämlikhet

www.fordelaktighet.se

Sammanfattning och en kritisk analys av regeringens proposition, 2016/17:188, nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken

Underlag till propositionen utgörs av ett förslag som Myndigheten för delaktighet tagit fram på uppdrag av socialdepartementet: ”En funktionshinderspolitik för ett jämlikt och hållbart samhälle - MFD:s förslag på struktur för genomförande, uppföljning och inriktning inom funktionshindersområdet.”

FÖR:s kommentar: Regeringens proposition är en uttunnad variant av MFD:s förslag. Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är detsamma. MFD föreslår att funktionshinderspolitiken ska inriktas på att säkerställa att allt som tillkommer, byggs nytt i samhället och att befintliga brister tas bort, så att alla kan delta i och använda detta, oavsett funktionsförmåga. Stöd och lösningar för att stärka individens möjlighet till självständighet ska säkerställas och vara av hög kvalitet, vilket bland annat innebär att de präglas av självbestämmande, rättssäkerhet och delaktighet i utformning och beslutsfattande ska säkerställas, liksom att all form av diskriminering upphör.

Nyckelordet i MFD:s förslag till funktionshinderspolitik är ”säkerställa” För att förverkliga denna nya inriktning krävs enligt MFD en tydligare styrning av funktionshinderspolitiken som utgår från effekt- och resultatmål för olika samhällsområden kombinerad med en förbättrad uppföljning jämfört med tidigare.

Regeringen förhåller sig avvaktande till, ja i klartext, direkt avvisande till MFD:s förslag om funktionshinderspolitikens genomförande/styrning. Den uppfattas som alltför förpliktigande och konkret. Man nöjer sig med att framhålla FN konventionen och mänskliga rättighetsperspektivet.

Sammanfattningsvis: En tunn proposition utan engagemang och politisk vilja.

Regeringens övergripande förslag

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är enligt regeringens förslag att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas. Detta nya mål ska ersätta de nuvarande nationella målen för funktionshinderspolitiken.

Regeringen framhåller att en tydlighet och en betoning på mänskliga rättigheter därmed kommer att vara vägledande för funktionshinderspolitiken

Regeringen hänvisar till de allmänna principerna (artikel 3) i konventionen där de grundläggande principer som är nödvändiga att beakta för att personer med funktionsnedsättning ska kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter och ha samma möjligheter till full delaktighet i samhället slås fast.

Artikel 3 (Utdrag FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning)

Allmänna principer

Denna konventions principer är följande:

- a) respekt för inneboende värde, individuellt självbestämmande, innefattande frihet att göra egna val samt enskilda personers oberoende,
- b) ickediskriminering,

- c) fullständigt och faktiskt deltagande och inkludering i samhället,
- d) respekt för olikheter och acceptering av personer med funktionsnedsättning som en del av den mänskliga mångfalden och mänskligheten,
- e) lika möjligheter,
- f) tillgänglighet,
- g) jämställdhet mellan kvinnor och män,
- h) respekt för den fortlöpande utvecklingen av förmågorna hos barn med funktionsnedsättning ning respekt för funktionsnedsatta barns rätt att bevara sin identitet.

FÖR:s kommentar: Det framstår som en självklarhet att funktionshinderspolitiken måste utgå från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och med tydlighet och betoning på mänskliga rättigheter. Någon annan utgångspunkt vore ju en omöjlighet.

Avgör själva, men efter att tagit del av propositionens innehåll inställer sig frågan vad regeringen vill med propositionen? Inga framåtsyftande reformer föreslås som tar sin utgångspunkt i FN konventionen eller innebär annat än marginella förbättringar för personer med funktionsnedsättning. Samtidigt är det ju inte ett okänt faktum för regeringen att personer med funktionsnedsättning inom de flesta områden har sämre villkor än övriga medborgare. Istället för reformer som tar fasta på detta framhålls ett kostnadsneutralt perspektiv. LSS utredningen, vars direktiv innehåller direkta nedskärningar, nämns överhuvudtaget inte i propositionen.

Det är svårt, ja omöjligt, att både förhålla sig till och lita på en regering som vill framstå som en förkämpe för mänskliga rättigheter, men till vardags ägnar sig åt att demontera en frihetsreform som rätten till personlig assistans. Denna dubbelhet; att utan att generas framhålla mänskliga rättigheter samtidigt som man medvetet försämrar villkoren för oss som lever med funktionsnedsättningar, är en politisk verklighet vi vant oss vid, men som med nuvarande regering sker både öppet och skamlöst.

Ny inriktning för arbetet

Genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot fyra områden enligt regeringens förslag. Det framhålls att dessa fyra områden är ömsesidigt beroende av varandra. Vidare framhålls att grundläggande i genomförandet av funktionshinderspolitiken är tillgänglighet i enlighet med artikel 9 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning liksom ett funktionshindersperspektiv. Tillgänglighet innebär tillträde och tillgång till samhället och kan ses som grunden för genomförandet av funktionshinderspolitiken.

De fyra områdena är:

1. Principen om universell utformning

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

I FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning artikel 2 anges en definition av begreppet universell utformning. Definitionen innebär ”sådan utformning av produkter, miljöer, program och tjänster att de ska kunna användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassning eller specialutformning. Universellt utformade ska inte utesluta hjälpmedel för enskilda grupper av personer med funktionsnedsättning där så behövs.” Alla fysiska produkter t.ex. mobiltelefoner, biljettautomater, hus och fordon bör utformas så att fler kan använda dem. I de system som binder samman olika tjänster och produkter måste det säkerställas att inte funktionshinder uppstår i överlappningarna mellan olika delar av systemen. *Principen innebär i detta sammanhang inte tvingande regler eller någon formell styrning. Principen handlar heller inte om att lägga på nya kostnader utan ska betraktas som en vägledning som möjliggör överväganden så att onödiga hinder för användningen kan undvikas. Regeringen gör bedömningen att universell utformning kan bidra till att förverkliga konventionens intentioner samt målet om tillgänglighet och delaktighet.*

Inom ramen för den utredning - att se över styrningen inom funktionshinderspolitiken (se nedan) - som föreslås av regeringen kan förslag lämnas på hur principen om universell utformning i högre utsträckning ska kunna tillämpas av aktörer inom såväl offentlig som privat sektor. *En viktig utgångspunkt är att åtagandet och kostnaderna för offentlig och privat sektor inte ska öka. Principen syftar i stället till att ge incitament och vägledning att göra rätt från början och därigenom bidra till att förbättrad effektivitet genom åtgärder som inte skapar behov av dyra särlösningar.* (FÖR:s kursivering)

FÖR:s kommentar: Principen om universell utformning, som introducerats genom konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, ska ses som ett mål. Det är, som vi uppfattar det, ett annat begrepp för och en utveckling av begreppen tillgänglighet och användbarhet. Alltså i sig inget direkt nytt begrepp om man ser till innehållet. Kraven på tillgänglighet och användbarhet har funktionshindersrörelsen ställt ända sedan det relativa handikappbegreppet infördes i slutet av 60-talet. Och som gäller för alla politiska mål man vill uppnå krävs riktade åtgärder i form av bl a tvingande lagar och ekonomiska resurser för att uppnå resultat. Regeringen föreslår inte några sådana åtgärder och anser inte heller att det finns behov av det. Det man tycks mena är att begreppet universell design i sig ska inspirera till att samhället blir tillgängligt och användbart. Den inställningen är inte särskilt konstruktiv om det är resultat regeringen vill uppnå.

2. Befintliga brister i tillgängligheten

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

Boverket bör ges i uppdrag att se över om reglerna för enkelt avhjälpna hinder enligt plan och bygglagen behöver förtydligas eller ändras. Översynen ska innehålla en analys om reglerna för enkelt avhjälpna hinder är ändamålsenligt utformade och om det finns behov av att införa en s.k. omvänd bevisbörda för huruvida ett hinder ska anses vara enkelt avhjälpbart eller inte, dvs. att det är fastighetsägaren som ska visa att ett hinder inte kan avhjälpas enkelt och därmed inte omfattas av krav på åtgärd. Vidare ska en bedömning göras av behovet av att införa krav på tillsynsplan för byggnadsnämnderna motsvarande vad som i dag finns för länsstyrelserna och Boverket.

Förslaget ska ses mot bakgrund av att arbetet med enkelt avhjälpna hinder, enligt Boverkets analys, är ett tillsynsområde som hos de flesta byggnadsnämnder är lågt prioriterat och att reglerna upplevs som svårtolkade. Kommunerna saknar bland annat resurser för tillsyn och en tillsynsplan som grund för prioritering.

FÖR:s kommentar: Ett positivt förslag, förutsatt att det blir snabbt realiserat. Fast egentligen är det en skandal bortom all kritik att reglerna för enkelt avhjälpna hinder på nytt ska behövas ses över när de enligt tidigare beslut och riktlinjer skulle varit avhjälpna senast vid utgången av år 2010.

Boverket bör vidare ges i uppdrag att i samarbete med Myndigheten för delaktighet ta fram vägledning för kommunerna om hur funktionshindersperspektivet bör behandlas i kommunens översiktsplan.

FÖR:s kommentar: Regeringens förslag omfattar endast översiktsplanen, men märkligt nog inte detaljplanen? Översikts- och detaljplan är kompletterande dokument. Tillsammans tar de upp var det byggs och hur mark- och vattenområden används för att det ska bli en bra helhet och en hållbar utveckling. Vi frågar oss därför varför en vägledning om hur funktionshindersperspektivet bör behandlas inte också efterfrågas av regeringen som även omfattar detaljplanen. Vi saknar sammanfattningsvis i avsnitten om tillgänglighet både analys och förslag om hur tillgänglighetskrav/behov tillgodoses i planprocessen.

3. Individuella stöd och lösningar för individens självständighet

Regeringens bedömning

Regeringen anser att tillhandahållandet av individuella stöd och lösningar ska ses som en prioriterad inriktning för genomförandet av funktionshinderspolitiken. Det är nödvändigt att dessa håller hög kvalitet och hög rättssäkerhet, vilket bland annat innebär att det finns likvärdighet över landet. *Dessutom ska de präglas av hög grad av självbestämmande för individen samt att individen har möjlighet att vara delaktig i utformning och beslut.*

FÖR:s kommentar: Regeringen föreslår inga nya åtgärder. Regeringen framhåller i propositionen att "individuella stöd och lösningar" ska "präglas av hög grad av självbestämmande för individen samt att individen har möjlighet att vara delaktig i utformning och beslut". En anmärkningsvärd stark och därmed också förpliktiggande formulering. Dock har vi fått erfara att någon liknande formulering inte förekommer i direktiven till LSS och assistansutredningen. Som ett kuriosum förekommer ordet "självbestämmande" i dessa direktiv bara en gång och då i historisk mening. Det är för övrigt märkligt att kommittédirektiven till utredningen "Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen" inte alls nämns i propositionen. Eller det kanske inte är så märkligt.

4. Förebygga och motverka diskriminering

Regeringens bedömning

Det pågående uppdraget till Myndigheten för delaktighet att i samarbete med Diskrimineringsombudsmannen genomföra en kommunikationsinsats för att öka kunskapen och medvetenheten om innehållet i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning bör förlängas till 2018. I uppdraget ingår att aktivt sprida kunskaper och öka medvetenheten om lagändringarna i diskrimineringslagen som trädde i kraft den 1 januari 2015 om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering. Regeringen bör vidta särskilda åtgärder för att bekämpa diskriminering och förbättra den kunskap om diskriminering som finns på arbets- och bostadsmarknaden.

Regeringen framhåller att det är av stor vikt att den som utsatts för diskriminering får hjälp att hävda sina rättigheter och det krävs ett aktivt arbete för att motverka diskriminerande strukturer. Utredningen om bättre möjligheter att motverka diskriminering (SOU 2016:87) lämnade sitt slutbetänkande, Bättre skydd mot diskriminering, i december 2016 vilket bereds för närvarande inom regeringen.

FÖR:s kommentar: Vad som avses med att vidta särskilda åtgärder för att bekämpa den diskriminering som finns på arbets- och bostadsmarknaden sägs det inget om.

Utredningen, Bättre skydd mot diskriminering, föreslår att Diskrimineringsombudsmannen ska begränsa sin talan i domstol till de ärenden som har betydelse för prejudikatsbildningen och istället vidga arbetet med samförståndslösningar. Bra eller dåligt? Bra om det leder till att färre blir diskriminerade och att fler som blir diskriminerade får upprättelse. Dåligt om diskrimineringslagstiftningen kan förhandlas bort och härigenom förlora i legitimitet. Det bör enligt utredningen övervägas att ge DO rätt att meddela förelägganden vid vite i samband med sitt tillsynsarbete. Det ser vi som ett positivt förslag. Ett intressant och likaså positivt förslag är att det ska inrättas ett domstolsliknande organ som prövar diskrimineringstvister. Mindre positivt är att utredningen inte anser att rättshjälp i diskrimineringsmål ska utgå. FÖR avser att i ett remissvar lämna sina synpunkter på utredningens förslag.

Regeringens förslag till åtgärder inom prioriterade områden

Prioriterade områden som regeringen för fram är: **arbetsmarknad, utbildning, transport, diskriminering och tillgänglighet**. För att målet ska kunna uppnås framhålls i propositionen att det krävs insatser inom samtliga berörda politikområden.

Arbetsmarknad

Regeringens mål är att sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning ska öka och att arbetslösheten minskar.

Ett antal exempel på vidtagna åtgärder anges. Här nämns höjt tak för den bidragsgrundade lönekostnaden för subventionerade anställningar med lönebidrag, utvecklingsanställning, trygghetsanställning eller skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare samt taknivån för ersättning för personer som har behov av tolkstöd vid fortbildning (prop. 2016/17:1, utgiftsområde 14). Vidare uppmärksammas regeringens uppdrag i februari 2016 till flertalet myndigheter att ställa praktikplatser till förfogande åt Arbetsförmedlingen och ta emot arbetssökande personer med funktionsnedsättning från Arbetsförmedlingen för praktik liksom en satsning på moderna beredskapsjobb i staten som ska införas successivt fr.o.m. 2017 och sysselsätta minst 5 000 personer år 2020.

För att fler unga med aktivitetsersättning ska komma in på arbetsmarknaden eller påbörja en utbildning har regeringen, som också nämns, bland annat infört en prövotid för studier med aktivitetsersättning på sex månader.

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

- Arbetsförmedlingen bör ges i uppdrag att utreda om termen nedsatt arbetsförmåga påverkar de personer som berörs och i så fall på vilket sätt. Om behov finns bör förslag lämnas på ett alternativt språkbruk och konsekvenserna av en eventuell förändring belysas
- Samspelet mellan arbetsmarknadspolitiken och aktivitetsersättningen i sjukförsäkringen bör ses över i syfte att underlätta för unga med funktionsnedsättning att etablera sig på arbetsmarknaden eller påbörja en utbildning.

- **Flexibla insatser (exempelvis flexjobb) för att förbättra möjligheten för personer med funktionsnedsättning att få behålla ett arbete.** Dir: 2017:41. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2018. Utredaren ska även se över möjligheten och behovet av lönestöd till en befintlig arbetsgivare som har fullgjort sitt rehabiliteringsansvar för en arbetstagare vars arbetsförmåga har försämrats under pågående anställning.

FÖR:s kommentar: I all enkelhet är tanken med flexjobb efter en dansk modell en speciell anställningsform där arbetsgivaren betalar för det arbete som den anställde utför och det gemensamma fyller i med resten. Lönen motsvarar heltid och i övrigt är villkoren avtalsenliga. Det betyder att du utför det arbete du kan sett till din funktionsnedsättning men har avtalsenliga villkor motsvarande din anställningsgrad som de andra anställda har. Frågan har länge drivits av Neuroförbundet. FÖR stöder idén med flexjobb enligt den danska modellen. Modellen har flera fördelar. Arbetsvillkoren anpassas till den enskildes förutsättningar, anställningarna finns på den ordinarie arbetsmarknaden och de ekonomiska villkoren är desamma som för andra arbetstagare. Frågan är viktig att följa och bevaka, så att inte idén förfuskas. Vad som i övrigt tas upp ligger inom ramen för olika myndigheters ordinarie uppdrag.

Utbildning

Regeringen hänvisar, som mål för all utbildning, till artikel 24 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning beskrivs att rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning ska ges utan diskriminering och på jämlika villkor. Konventionsstaterna ska säkerställa inkludering i utbildningssystemet som möjliggör ett likvärdigt deltagande i grundutbildning, högre utbildning, yrkes- och vuxenutbildning samt ett livslångt lärande. Överensstämmer med regeringens mål för utbildning.

Exempel på åtgärder som vidtagits är: Spridning av kunskap om hur man producerar tillgängliga läromedel för olika målgrupper, fler platser till speciallärar- och specialpedagogutbildningarna; bättre fortbildningsmöjligheter i specialpedagogik med fler specialiseringar och bättre specialpedagogisk kompetens hos alla lärare; läraryftet II utvidgades under 2016 till att även omfatta speciallärarexamen med specialiseringar mot bl.a. dövhet eller hörselnedsättning, synnedsättning och grav språkstörning; ekonomiskt stöd till kommuner i behov att anställa fler speciallärare, skolutvecklingsprogram, riktade bl.a. till elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar; stöd till folkhögskolorna som riktas till främst personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt liknande specialinriktade insatser till olika behovsgrupper.

Forskning och innovation inom funktionshindersområdet: Regeringen har i sin forskningspolitiska proposition Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) presenterat sin syn på forskningspolitikens inriktning i ett tioårigt perspektiv med särskilt fokus på satsningar 2017–2020. I propositionen konstateras att verksamheter, miljöer och tjänster bör utformas universellt. Ett samhälle som är inkluderande och tillgängligt skapar förutsättningar för delaktighet, självständighet, jämlikhet och jämställdhet, vilket i sin tur minskar behovet av anpassningar och riktade stödsatser. I budgetpropositionen för 2017 (2016/17:1, utgiftsområde 16) föreslår regeringen en ökning av anslaget för forskning till Verket för innovationssystem (Vinnova) till följd av en forsknings- och innovationssatsning på tillgänglighetsdesign. Satsningen ska stödja det nationella forskningsprogrammet om hållbart samhällsbyggande och det strategiska samverkansprogrammet Smarta städer. Satsningen omfattar 15 miljoner kronor 2017 och därefter ytterligare 20 miljoner kronor 2020.

FÖR:s kommentar: Konkret vad detta innebär med inriktning på tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning framgår inte i propositionen. Vi försöker därför i kontakter med Vinnova ta reda på vad som avses med innovationssatsning på tillgänglighetsdesign.

I jämförelse med andra områden har forskning om funktionshinder halkat efter, såväl vad gäller inriktning som resurser. Forskningens roll och betydelse är också mer osynlig inom funktionshinderpolitiken jämfört med andra politikområden.

Detta är slutsatser som dras i rapporten "Svensk forskning om funktionshinder: Forskningen som haltar" (Författad av Lars Lindberg) Enligt rapporten leder bristen på forskning till att Sveriges möjligheter att leva upp till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning minskar.

Länk: https://hrf.se/wp-content/uploads/2016/06/Lars_rapport_HRF_rapport_0520_2.pdf

Frageställningar i ett vidare perspektiv med anknytning till funktionshinder förekommer inte i propositionen.

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

- Specialpedagogiska skolmyndigheten bör ges i uppdrag att analysera och lämna förslag på vilket stödmaterial som är nödvändigt för att alla huvudmän, rektorer och förskolechefer ska kunna ta del av den kunskap som behövs om hur man organiserar resurser och kompetens i förskolan och skolan för att skapa en ur olika perspektiv tillgänglig lärmiljö som innebär att alla barn och elever ges möjlighet till hög grad av delaktighet.
- Statens skolverk bör ges i uppdrag att i samråd med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Myndigheten för delaktighet, ta fram en informations- och utbildningsinsats för huvudmän, rektorer, studie- och yrkesvägledare samt annan berörd personal i gymnasieskolan.
- Specialpedagogiska skolmyndigheten bör ges i uppdrag att i samverkan med Skolverket och Socialstyrelsen kartlägga det stöd som finns till föräldrar till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt hur det kan användas inom förskoleklass, fritidshem, grundskola och motsvarande skolformer samt gymnasie- och gymnasieskolor. Myndigheten bör vid behov ta fram en vägledning eller annat stödmaterial.
- För att motverka diskriminering av studenter med funktionsnedsättning och öka tillgängligheten inom högskolorna och universiteten bör Universitets- och högskolerådet ges i uppdrag att sprida goda exempel på genomförda åtgärder inom detta område.
- Regeringen avser att följa utvecklingen av tillgången på teckenspråkstolk mot bakgrund av att utbildningen till teckenspråkstolk har minskat i omfattning.

FÖR:s kommentar: Inget i propositionen, som berör området utbildning i vid mening, tas upp som sträcker sig utöver vad som förväntas ingå inom ramen för berörda myndigheters normala och löpande arbetsområden.

It-politiken

Det övergripande it-politiska målet är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Detta innebär bl.a. att alla som vill ska kunna använda de möjligheter som digitaliseringen erbjuder, oavsett personliga förutsättningar som ålder, funktionsnedsättning och kunskapsnivå eller andra förutsättningar som kan beskrivas som ekonomiska, kulturella och etniska.

Enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång på lika villkor som andra till information och kommunikation, innefattande informations- och kommunikationsteknik och sådana system.

Exempel på vidtagna åtgärder som tas upp i propositionen: Post- och telestyrelsen (PTS) uppgifter nämns, t ex att säkerställa att alla, inklusive personer med funktionsnedsättning, har tillgång till elektroniska kommunikationer. Bland dess uppgifter nämns upphandling av elektroniska kommunikationstjänster som bildtelefoni, texttelefoni, teletaxi och kostnadsfri nummerupplysning. PTS ska även främja utvecklingen och användningen av elektroniska kommunikationstjänster för personer med funktionsnedsättning. PTS utför även utvärderingar av befintliga kommersiella it-tjänster och produkter som exempelvis mobila bank- och betalapplikationer, surfplattor och tillgänglighet i talsvarssystem. PTS ska även ge expertstöd samt samråda med berörda myndigheter och ta initiativ till löpande kunskapsöverföring och informationsutbyte mellan myndigheterna i frågor som rör funktionshinderspolitik och digital inkludering. Myndigheten ska därutöver vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

- Post- och telestyrelsen bör ges i uppdrag att inrätta ett antal användarråd i syfte att öka kunskapen om aktuella behov hos användargrupper och att identifiera hinder för att personer med funktionsnedsättning på lika villkor som andra ska få tillgång till information och kommunikation. Vidare bör relevanta åtgärder identifieras i syfte att öka den digitala delaktigheten
- Post- och telestyrelsen bör ges i uppdrag att redovisa hur verksamhet bidrar till att uppfylla regeringens jämställdhetspolitiska mål.

FÖR:s kommentar: Området är svårfångat, varför vi överlåter till läsaren att bidra med förslag om vad som behöver göras för att IT området ska bli tillgängligt och användbart i vid mening för alla.

Transporter

Regeringens precisering av funktionsmålet som gäller tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning lyder som följer: Transportsystemet utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning. Trafikverket har tagit fram en målsättning gällande fysisk tillgänglighet i sitt arbete med funktionshinderspolitiken. Målet är att tillgänglighetsanpassa 150 stationer och 2000 hållplatser i ett nationellt prioriterat nät av kollektivtrafik fram till år 2021.

Som exempel på vidtagna åtgärder som tas upp i propositionen med mer eller mindre perifer anknytning till funktionshinder kan följande vidtagna åtgärder nämnas:

För att öka samordningen inom området särskilda persontransporter, dvs. sjukresor, vissa skolskjutsar, färdtjänst och riksfärdtjänst, har regeringen beslutat att tillsätta utredningen Samordnade persontransporter (N 2016:03). Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2017.

FÖR:s kommentar: Det finns skäl att hålla ögonen på vad denna utredning kommer fram till.

Regeringen beslutade den 29 september 2016 om förordningsändringar mot fusk och missbruk av parkeringstillstånd, se förordning (2016:898) om ändring i förordningen (1982:198) om flyttning av fordon i vissa fall samt förordning (2016:897) om ändring i förordningen (1976:1128) om felparkeringsavgift.

Regeringen har tillsatt en utredare för att se över behovet av att införa ett nationellt register för utfärdande av parkeringstillstånd för personer med nedsatt rörelseförmåga.

Regeringen gav 2016 Trafikanalys i uppdrag att se över de transportpolitiska preciseringarna och lämna förslag till indikatorer för att följa upp de transportpolitiska målen (N2016/05490/TS). Detta innebär att även preciseringen som gäller personer med funktionsnedsättning omfattas av översynen. Trafikanalys skulle vidare beskriva hur styrning och uppföljning av de transportpolitiska målen genomförs och vid behov lämna förslag till förändringar. Trafikanalys redovisade sitt uppdrag den 10 mars 2017.

FÖR:s kommentar: Av Trafikanalys rapport framgår att transportsystemet utformas så att det är användbart för personer med funktionsnedsättning samt att detta är en av de indikatorer som ingår i uppföljningen av trafikpolitiken som föreslås i rapporten. En generell brist i propositionen, som också gäller för detta avsnitt, är avsaknaden av lägesbestämningar relaterade till målet för funktionshinderspolitiken.

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

- Myndigheten för delaktighet bör ges i uppdrag att analysera kvaliteten i utförandet av färdtjänstresor. Om analysen visar att åtgärder behöver vidtas för att förbättra kvaliteten, bör förslag på sådana åtgärder lämnas. I uppdraget bör samverkan ske med andra relevanta myndigheter och aktörer.
- Trafikanalys bör ges i uppdrag att kartlägga hinder för tillgänglighet och användbarhet inom kollektivtrafiksystemet för personer med funktionsnedsättning. I uppdraget bör samverkan ske med andra relevanta myndigheter och aktörer

FÖR:s kommentar: Något vagt formulerade uppdrag, men ändå förslag till åtgärder.

Diskriminering

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

- Det pågående uppdraget till Myndigheten för delaktighet att i samarbete med Diskrimineringsombudsmannen genomföra en kommunikationssatsning för att öka kunskapen och medvetenheten om innehållet i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning bör förlängas till 2018. I uppdraget ingår att aktivt sprida kunskaper och öka medvetenheten om lagändringarna i diskrimineringslagen som trädde i kraft den 1 januari 2015 om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering. Regeringen bör vidta särskilda åtgärder för att bekämpa diskriminering och förbättra den kunskap om diskriminering som finns på arbets- och bostadsmarknaden.

FÖR:s kommentar: Se avsnitt ovan: Förebygga och motverka diskriminering.

Boende i gruppbofastad eller i bostad med särskild service enligt LSS

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

- Frågan om hur enskilda som fått insatsen gruppbofastad eller bostad med särskild service för vuxna enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade ska undgå att få merkostnader på grund av sin funktionsnedsättning bör ses över.

FÖR:s kommentar: Välbehövlig åtgärd.

Bebyggd miljö och samhällsplanering

Mål, inriktning, gäller idag:

Byggnader ska vara tillgängliga och användbara för personer med rörelse- eller orienteringsnedsättningar. Övergripande krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga finns i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och plan- och byggförordningen (2011:338), PBF.

I Boverkets byggregler finns tillämpningsföreskrifter till lagen och förordningen. Boverkets byggregler gäller vid nybyggnation eller ändring av en byggnad, samt vid ändrad användning av en byggnad. När nya allmänna platser och områden anläggs ska de göras tillgängliga och användbara. Det gäller till exempel gator, torg, parker, fritidsområden och friluftsbad. Reglerna finns i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader (BFS 2011:5 ALM).

Bestämmelserna om enkelt avhjälpbara hinder i PBL (8 kap. 2 § 3 PBL) preciseras och konkretiseras i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om avhjälpande av enkelt avhjälpbara hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. I dessa föreskrifter anges hur olika hinder och brister i den fysiska miljön ska eller bör åtgärdas. Föreskrifterna gäller både publika lokaler och allmänna platser och reglerna gäller retroaktivt. Kraven gäller hinder som är enkelt avhjälpbara och innebär att det i varje enskilt fall ska göras en bedömning av om det är rimligt att åtgärda ett hinder. Vid denna bedömning ska hänsyn tas till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna att avhjälpbara ett hinder (BFS 2011:13 HIN 2). Kommunernas byggnadsnämnder ska utöva tillsyn över att reglerna om enkelt avhjälpbara hinder följs. Ett tillsynsärende kan aktualiseras på byggnadsnämndens eget initiativ eller efter en anmälan från någon annan. Byggnadsnämnden är skyldig att ta upp en tillsynsfråga till prövning om det finns anledning att anta att en överträdelse har skett (8 kap. 2 § 2 PBF).

Vidtagna åtgärder

- Den 1 januari 2015 skärptes lagstiftningen kring diskriminering och det tydliggjordes i propositionen Bristande tillgänglighet som en form av diskriminering (prop. 2013/14:198) att bristande tillgänglighet gäller som en form av diskriminering.
- En kommitté (Dir 2017:22) ska genomföra en systematisk och grundlig översyn av 8 och 10 kap. plan- och bygglagen, 3–5 och 7 kap. plan- och byggförordningen, Boverkets byggregler, Boverkets föreskrifter om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder och de standarder dessa hänvisar till i syfte att modernisera regelverket och därmed gynna ökad konkurrens och ökat byggande. Kommittén ska även utreda regelverkets ändamålsenlighet, effektivitet och omfattning. Det står kommittén fritt att vid behov föreslå ändringar i detta och andra närliggande regelverk som ställer krav på utformning och konstruktion av byggnader och anläggningar. Kommittén ska även analysera behovet av reglering för att minska klimat- och miljöpåverkan inklusive minskad spridning av särskilt farliga ämnen under byggprocessen och vid val av byggmaterial. Kommittén ska i den del som avser föreskrifter om byggregler förlöpande överlämna sina förslag till Boverket. Överväganden och förslag när det gäller standarder ska redovisas senast den 29 december 2017. Överväganden och förslag när det gäller minskad klimat- och miljöpåverkan till följd av byggprocessen och materialval ska redovisas senast den 30 november 2018. Uppdraget ska i övrigt redovisas senast den 13 december 2019.

FÖR:s kommentar: Vi är från FÖR:s sida aktivt involverade i kommitténs arbete.

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

- Boverket bör ges i uppdrag att se över om reglerna för enkelt avhjälpta hinder enligt plan- och bygglagen behöver förtydligas eller ändras.
- Boverket bör ges i uppdrag att i samarbete med Myndigheten för delaktighet ta fram vägledning för kommunerna om hur funktionshindersperspektivet bör behandlas i kommunens översiktsplan.

FÖR:s kommentar: Se ovan avsnitt: Befintliga brister i tillgängligheten där dessa frågor också tas upp.

Övriga förslag till åtgärder som tas upp i propositionen

Domstolsverket bör ges i uppdrag att fortsätta genomföra insatser för att öka kompetensen i syfte att anpassa verksamheten inom Sveriges Domstolar för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget bör genomföras i dialog med Myndigheten för delaktighet och funktionshindersrörelsen.

Upphandlingsmyndigheten har i uppdrag att ge stöd till upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer för att bidra till att upphandlingar hanteras strategiskt. De nya upphandlingslagarna innebär att större hänsyn ska tas till tillgänglighet och upphandlande myndigheter och enheter är därmed skyldiga att beakta tillgänglighet och samtliga användares behov. Regeringen har utformat Nationell upphandlingsstrategi för att tydliggöra regeringens mål om offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för väl fungerande verksamheter och ett medel för att bl.a. nå de sociala hållbarhetsmålen (Fi2016/00833/OU). Av strategin framgår bl.a. att ***krav på social hänsyn bör ställas i offentliga upphandlingar när det är möjligt och lämpligt.***

FÖR:s kommentar: I mån av ork och kraft är detta frågeställningar som är värda att följa upp.

Barn med funktionsnedsättning: De strategiska insatser som regeringen genomför för att ge FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) en stark ställning i Sverige bör bidra till arbetet med att nå det nya nationella målet för funktionshinderspolitiken.

Åtgärder för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättning: Regeringens insatser för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer bör skapa en god grund för att sådana insatser från ett funktionshindersperspektiv bör kunna vidtas på olika nivåer i samhället för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

FÖR:s kommentar: Regeringen förlitar sig på dominoeffekter. Vi hoppas de får rätt, men är inte helt övertygade.

Hälso- och sjukvårdspolitiken: Regeringen förväntar sig att flera av dess initiativ vad gäller hälso- och sjukvården väntas få positiva effekter i utvecklingen av funktionshinderspolitiken. Satsningar inom bl.a. områdena kroniska sjukdomar och psykisk ohälsa syftar till att skapa en mer jämlik vård och kan därmed bidra till bättre vård för personer med funktionsnedsättning. Exempel på åtgärder hämtade från statsbudgeten 2016/17:1, utgiftsområde 9, som gäller vården av personer med kroniska sjukdomar och insatser inom psykiatri och psykisk hälsa nämns.

FÖR:s kommentar: Detta är exempel på den inventering av skafferierna som till stor del utgör innehållet i regeringens proposition om funktionshinderspolitiken.

Sammanfattning av de väsentligaste åtgärder som regeringen vidtagit respektive avser att vidtaga med anledning av rekommendationer från FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Dialogen 2014 med FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sveriges rapport har tagits upp för granskning (en s.k. dialog) vid kommitténs elfte session den 31 mars till den 1 april 2014.

Efter genomförd dialog beslutade kommittén om sina sammanfattande slutsatser (Concluding Observations) till Sverige

(United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities, CRPD/C/SWE/CO/1). Det gäller ca 30 rekommendationer som omfattar flertalet av konventionens artiklar. Kommittén uppmanar att sprida synpunkterna till bl.a. regering, riksdag, rättsväsendet, den lokala och regionala nivån, civilsamhället och till media.

Vidare uppmanar kommittén Sverige att lämna in sin kombinerade andra och tredje rapport till kommittén senast den 15 januari 2019 och i denna rapport redogöra för genomförandet av kommitténs rekommendationer. Kommittén understryker vikten av att det civila samhället involveras när rapporten till kommittén ska tas fram.

Av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning framgår att varje rapport som konventionsstaten lämnar till kommittén ska enligt artikel 36 granskas av denna. Kommittén lämnar därefter förslag och allmänna rekommendationer om rapporten som den finner lämpliga och framför dem till den berörda konventionsstaten. **Dessa allmänna förslag och rekommendationer kan vara en viktig vägledning i arbetet med mänskliga rättigheter men är inte juridiskt bindande för konventionsstaten.**

Kommittén har med anledning av **artikel 8** i konventionen om att öka medvetenheten om situationen för personer med funktionsnedsättning, uppmanat konventionsstaten att utarbeta en strategi för att öka allmänhetens kunskap om olika funktionsnedsättningar och att förstärka såväl en positiv som en informativ bild av män och kvinnor med funktionsnedsättning som värdiga, oberoende och kapabla individer som har alla de mänskliga rättigheter som erkänns i konventionen i syfte att undanröja sociala och kulturella hinder som diskriminerar i det offentliga livet. Kommittén rekommenderar vidare att särskilda program inrättas, i samråd med organisationer för personer med funktionsnedsättning, för att öka medvetenheten hos anställda i offentlig sektor.

Myndigheten för delaktighet (MFD) har sedan 2015 regeringens uppdrag att i samarbete med Diskrimineringsombudsmannen (DO) genomföra en kommunikationsinsats för att öka kunskapen hos allmänheten, anställda inom den offentliga sektorn, privata aktörer samt hos flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning om innehållet i konventionen (dnr S2015/024/FST). Insatsen ska genomföras under åren 2015–2018.

Artikel 7 i konventionen avser barn med funktionsnedsättning. Kommittén har rekommenderat konventionsstaten att utveckla forskning och insamling av uppgifter och statistik om våld mot barn med funktionsnedsättning. Konventionsstaten rekommenderas vidare att förstärka sina strategier och initiativ för upplysning och utbildning av föräldrar och personal som arbetar med barn samt att öka medvetenheten hos allmänheten. Både FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning och FN:s kommitté för barnets rättigheter har bl.a. uttryckt oro över rapporter som visar att barn med funktionsnedsättning utsätts för våld i högre grad än barn utan funktionsnedsättning. Bristen på statistik på området har också påtalats och i de rekommendationer som de båda kommittéerna har lämnat, rekommenderas Sverige att samla in uppgifter och statistik om våld mot barn med funktionsnedsättning. **Regeringen har i april 2016 beslutat att bevilja medel till Stiftelsen Allmänna Barnhuset för att genomföra en kunskapsammansättning över utsattheten för våld och kränkningar som drabbar barn med funktions-nedsättning i Sverige. Arbetet har redovisats i september 2016 (S2016/02234/FST).**

FÖR:s kommentar: Samtidigt förlorar barn i stor omfattning sin rätt till personlig assistans. En försäkring som strider mot FN konventionen. Nedskärningar som drabbar även vuxna med stora assistansbehov.

När det gäller **artikel 31** i konventionen om insamling av statistik och information så har kommittén uttryckt oro över bristen på uppgifter och information om frågor som påverkar personer med funktionsnedsättning som tillhör urfolksgrupper och har rekommenderat Sverige att systematiskt samla in, analysera och sprida uppgifter och information som bl.a. innefattar ursprungsbefolkning. **Nordens välfärdscenter har fått medel för att genomföra en studie om hur livssituationen för samer med funktionsnedsättning och deras anhöriga i de samiska förvaltningskommunerna ser ut (S2016/02027/FST). Studien slutredovisades den 15 januari 2017.**

När det gäller **artikel 27** om arbete och sysselsättning rekommenderar kommittén att konventionsstaten vidtar åtgärder för att förbättra möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att få arbete på grundval av slutbetänkandet av utredningen om en översyn av de arbetsmarknadspolitiska insatserna för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, ”FunkA-utredningen” (SOU 2012:31). Kommittén föreslår vidare att konventionsstaten ökar stödåtgärder som t.ex. personliga biträden i arbetslivet, arbetshjälpmedel, sänkta sociala avgifter, ekonomiskt stöd till arbetsgivare, rehabilitering och yrkesutbildning samt vidtar åtgärder för att minska sysselsättnings- och löneskillnaderna mellan könen. Kommittén rekommenderar konventionsstaten att bedöma effekten av att uttrycket ”personer med nedsatt arbetsförmåga eller begränsningar” används på arbetsmarknaden med hänvisning till personer med funktionsnedsättning samt att detta ändras i enlighet med principen om ickediskriminering.

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder i syfte att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att få en anställning. Som exempel kan nämnas att resurser har tillförts för att fler personer med funktionsnedsättning ska kunna få jobb inom Samhall AB och för att arbetslösheten i målgruppen ska minska. Satsningen uppgick till 300 miljoner kronor 2016 och beräknas uppgå till 400 miljoner kronor årligen från och med 2017. Detta bedöms skapa ett utrymme för att upp till 2 000 fler personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ska kunna få ett arbete.

FÖR:s kommentar: Sanningen är istället att uppskrivade lönsamhetskrav och nya bemanningsjobb har gjort att personer med svårare funktionsnedsättningar stängts ute från Samhall – bland annat personer med utvecklingsstörning. Det enda som regeringen framför som ligger i linje med FUNKA utredningen är flexiblare användning av personligt biträde samt förslag som folkhögskola under längre tid för personer med funktionsnedsättning.

När det gäller **artikel 33** i konventionen om nationellt genomförande och övervakning har kommittén rekommenderat att konventionsstaten inrättar en oberoende övervakningsmekanism i enlighet med Parisprinciperna (FN:s resolution om Parisprinciperna A/RES/48/134, 20.12.193) som effektivt fullgör skyldigheten enligt konventionen.

Regeringen har den 18 oktober 2016 beslutat en skrivelse om regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29). I denna skrivelse gör regeringen bedömningen att en nationell institution för mänskliga rättigheter, enligt de så kallade Parisprinciperna, bör inrättas i Sverige. Riksdagen bör vara huvudman för en sådan institution.

Konstitutionsutskottet har den 26 januari 2017 beslutat att ge en utredare i uppdrag att överväga och analysera om det är lämpligt att den nationella MRinstitutionen (institutionen om mänskliga rättigheter) blir en del av Riksdagens ombudsmän (JO) och på vilket sätt det skulle kunna ordnas organisatoriskt.

FÖR:s kommentar: Funktionshindersrörelsen har allt sedan Sverige ratificerade konventionen krävt att en oberoende övervakningsmekanism tillskapas i enlighet med Parisprinciperna. Utredningen lämnas till konstitutionsutskottet den 20 juni 2017. Vi återkommer med information om utredningens förslag.

*Kommittén lämnade ca 30 rekommendationer till Sverige i maj 2014 och det återstår ännu ett betydande beredningsarbete innan en fullständig redovisning till kommittén kan ske. **Rekommendationerna ska redovisas till kommittén senast den 15 januari 2019 och mindre än halva tiden är kvar till dess redovisningen ska ske. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att detta arbete behöver påskyndas.***

I skrivelsen Regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter anvisas möjligheten att **överväga ett åtgärds- eller handlingsprogram med anledning av rekommendationer från olika granskningsorgan**. Mot bakgrund av behovet av att påskynda beredningen av rekommendationerna från kommittén anser regeringen att åtgärds- eller handlingsprogram är en lämplig åtgärd att överväga vidare.

FÖR:s kommentar: Det finns all anledning att följa hur regeringen väljer att fortsättningsvis hantera kommitténs kritik.

En stabil och långsiktig styrning av funktionshinderspolitiken

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

Styrningen av funktionshinderspolitiken bör vara långsiktig och stabil. Vilka åtgärder som bör vidtas och inriktningen på dessa bör dock beredas ytterligare.

Regeringens bedömning/Planerade åtgärder

- Myndigheten för delaktighet (MFD) bör, med utgångspunkt i förslaget om nationellt mål och inriktning av genomförandet av funktionshinderspolitiken, fortsätta att följa utvecklingen på området under tiden styr- och uppföljningssystemet bereds. MFD bör vidare ges i uppdrag att i samarbete med länsstyrelserna och i samråd med Sveriges Kommuner och Landsting ge stöd till landsting och kommuner att genomföra sina funktionshinderspolitiska strategier och planer. För stöd till landsting och kommuner beräknas uppdragets kostnader till 13 miljoner kronor per år under tre år och finansieras inom ramen för utgiftsområde 9, anslag 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet.

MFD har i sin rapport föreslagit effekt- och resultatmål för elva samhällsområden. I avsnitt 5 framgår dock att bl.a. dessa mål inte har kunnat beredas med berörda aktörer i önskvärd utsträckning utan behöver därför vidareutvecklas i

samråd med bl.a. myndighetsföreträdare för dessa områden. Vidare behöver förutsättningar för möjligheten till uppföljning av identifierade mål också noggrant bedömas i detta sammanhang.

MFD har vidare lämnat förslag som gäller styrningen av de statliga myndigheterna, bl.a. den som framgår av förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförandet av funktionshinderspolitiken. Även i detta sammanhang finns det behov av att utveckla underlaget. MFD:s förslag om ändrade uppgifter för myndigheterna kan prövas inom ramen för detta arbete.

Sammantaget innebär de förändringar som MFD föreslår i sin rapport en betydande förändring för såväl genomförandet av funktionshinderspolitiken som myndigheternas egen verksamhet. Detta ställer höga krav på ett tillräckligt beredningsunderlag och att berörda myndigheter bereds möjlighet till samråd i beredningsarbetet. Regeringen har mot denna bakgrund gjort bedömningen att styrningen av funktionshinderspolitiken bör övervägas vidare i en särskild utredning. Detta arbete bör utgå från de perspektiv som redovisas tidigare samt det föreslagna nationella målet för funktionshinderspolitiken och den nya inriktning på arbetet som föreslås i avsnitt 5. Arbetet bör resultera i att konkreta förslag ska kunna lämnas till utformning av ett stabilt och långsiktigt styr- och uppföljningssystem som är väl förankrat hos berörda myndigheter och organisationer.

En utredning bör tillsättas för att se över styrningen inom funktionshinderspolitiken **med inriktning mot att beskriva tillämpningen av principen om universell utformning**. Inom ramen för den utredning som föreslås kan förslag lämnas på **hur principen om universell utformning i högre utsträckning ska kunna tillämpas av aktörer inom såväl offentlig som privat sektor**.

En viktig utgångspunkt är att åtagandet och kostnaderna för offentlig och privat sektor inte ska öka. Principen syftar i stället till att ge incitament och vägledning att göra rätt från början och därigenom bidra till att förbättrad effektivitet genom åtgärder som inte skapar behov av dyra sårlosningar.

Individuella förutsättningar och behov är också en grundläggande utgångspunkt i arbetet för en socialt hållbar utveckling. De mål som har beslutats inom ramen för FN:s Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen utgör härvid en viktig del i arbetet. När vi bygger samhället smart och hållbart ska hela befolkningens behov och förutsättningar beaktas. Vidare måste ansvars- och finansieringsprincipen tydligt gälla.

FÖR:s kommentar: Se ovan. Och som framgår mycket luft i formuleringarna.

Konsekvenser av förslagen

Det nya nationella målet innebär främst förtydligande och uppdatering av begrepp, så **bedömer regeringen att detta inte bör leda till ökade kostnader för vare sig stat, kommuner eller privata företag**. Regelrådet har i sitt remissvar konstaterat att förslaget inte får sådan betydelse för företag att rådet yttrar sig. Tydliggörande av det nationella målet innebär i stället ett förbättrat stöd till olika aktörer i deras överväganden kring olika insatser för att öka delaktigheten för personer med funktionsnedsättning. **Detta kan i sin tur skapa bättre förutsättningar för samhällsekonomiskt effektiva lösningar med behov av lägre utnyttjande av offentligt finansierade individuella stöd. En ytterligare orsak till att det nya målet inte bedöms leda till ökade kostnader är att det mål som föreslås är mer renodlat än nuvarande mål och tydligare inriktas mot funktionshinderspolitik. Målet är heller inte inriktat mot enskilda diskrimineringsgrunder utan är mer allmängiltigt.**

Det förslag till inriktning som regeringen presenterar i denna proposition är de fyra områdena: principen om universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för att stärka individens självständighet samt att förebygga och motverka diskriminering. Dessa områden ska tillsammans bidra till det nationella målet om ett tillgängligt och jämlikt samhälle för alla personer, oavsett funktionsförmåga. Förslaget till inriktning innebär en högre grad av konkretisering av det nationella målet än vad som är fallet med nuvarande inriktning och en grund för vägledning vid t.ex. planering av insatser.

Syftet med den föreslagna inriktningen är dock detsamma som för nu gällande inriktning, dvs. att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet. Den nya inriktningen innebär dock ett förtydligande jämfört med nuvarande inriktning och är en vägledning för på vilket sätt funktionshinder kan förebyggas och undanröjas för att det nationella målet ska kunna nås.

Principen om universell utformning innebär inte tvingande regler eller någon formell styrning. Principen handlar

heller inte om att lägga på nya kostnader i övrigt.

På detta sätt kan onödiga funktionshinder undvikas och ökad tillgänglighet och delaktighet skapas. Det innebär även i detta fall att samhällsekonomiska aspekter i högre utsträckning kan beaktas.

FÖR:s slutkommentar: Tacksamma för respons! Vi har här försökt analysera regeringens funktionshinderspolitik, som ställs dels mot Myndigheten för delaktighets rapport, som varit underlag för regeringens proposition, och dels mot våra förväntningar. Resultatet är en mycket kritisk analys, en bild av en funktionshinderspolitik i fritt fall.

Målet med regeringens funktionshinderspolitik som den presenteras i propositionen är ett samhälle där det råder jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Det är ett hedervärt och bra mål. Och i stort sett samma mål som gäller idag för funktionshinderspolitiken. Något annat var ju inte heller att förvänta sig. Förgäves letar man efter förslag som svarar upp mot detta mål.

Vi har en verklighet där personer med funktionsnedsättningar dokumenterat, bland annat av MFD, har sämst villkor inom så gott som alla områden i dagens Sverige. Vi har en regering som säger att man som mål för funktionshinderspolitiken vill ha ett samhälle där det råder jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Men som detta till trots förblir passiv. Ja, inte ens vill diskutera vad som behöver göras, vilka reformer som krävs, för att uppnå de egna målen för funktionshinderspolitiken. Istället föreslår regeringen att en utredning bör tillsättas för att se över styrningen av funktionshinderspolitiken. Något mer får vi inte veta. Här försätts vi i en oviss väntan.

Lund 2017-06-21

MIDSOMMARHÄLSNINGAR

Förbundet FÖR delaktighet och jämlikhet

Styrelsen, gm
Lars Hagström